

Mora kommun föreskrifter om frister för rengöring (sotning)

Beslutade den 2022-12-19

Med stöd av 3 kap. 1§ förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor föreskriver Mora kommun följande.

Allmänna råd:

I anslutning till paragrafer har i vissa fall förtydliganden gjorts i form av allmänna råd. Dessa allmänna råd är markerade med kursiv text och mot grå bakgrund.

Inledande bestämmelser

1§ Denna författning innehåller bestämmelser om hur ofta rengöring (sotning) skall ske i Mora kommun enligt 3 kap. 4 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.

2§ I denna författning används följande begrepp med nedan angiven betydelse.

Anläggning	<i>Fast förbränningsanordning och därtill hörande rökkanaler eller avgaskanaler samt imkanaler och de övriga byggnadsdelar som ska rengöras enligt denna författning.</i>
Eldningsapparat	<i>Del av eldstad för automatisk inmatning och förbränning av bränslet samt till apparaten monterade delar såsom fläkt, spjäll och övrig reglageutrustning.</i>
Fritidshus	<i>Byggnad för boendeändamål som inte nyttjas som permanentbostad och där ingen är folkbokförd</i>
Imkanal	<i>Frånluftskanal från matlagningsutrymme i restauranger, storkök och därmed jämförbara utrymmen samt till kanalen monterade delar såsom fläkt, avskiljare och spjäll.</i>
Lokaleldstad	<i>Eldstad som till sin funktion och konstruktion endast är avsedd att värma upp det rum den är uppställd i eller en begränsad del av ett hus. Exempel på lokaleldstäder är braskamin, kakelugn och öppen spis.</i>
Mindre omfattning	<i>Korta eldningscykler någon gång per vecka eller mindre. Sådan eldning övergår normalt inte 500 kg (ca en kubikmeter) normaltorkad ved eller 200 kg (ca 13 småsäckar) värmepellets per år.</i>
Mottagningskök (uppvärmningskök)	<i>Kök som tar emot måltidernas huvudkomponent varm/kall/fryst från ett centralkök (tillagningskök). Potatis, pasta, ris och grönsaker samt sallad tillagas eller iordningställs på plats.</i>
Rökkanal	<i>Kanal för bortledning av rökgaser från förbränningsanordning som eldas med fasta eller flytande bränslen samt till kanalen monterade delar såsom förbindelsekanal, fläkt, avskiljare och spjäll.</i>
Tjära	<i>Sotavlagringar i skorsten med högt innehåll av lättantändliga tjärprodukter (s.k. blanksot, knotter, mm) med ett genomsnittligt djup på 1,5 mm eller tjockare.</i>
Tung eldningsolja	<i>Eldningsolja som vanligen betecknas med kvalitetsnummer 3 eller högre.</i>
Värmecentral	<i>En särskild byggnad innehållande en eller flera fasta förbränningsanordningar med tillhörande skorsten för produktion av värme eller kraft för exempelvis en större industrianläggning eller för flera byggnader inom område med flerbostadshus, militäranläggning eller sjukhusanläggning.</i>
Särskilt utsatt bebyggelsemiljö	<i>Enskilda eller grupper av byggnader som till följd av avstånd till andra byggnader, storlek på byggnader, antalet personer i byggnader och brandrisker i övrigt fordrar särskild försiktighet.</i>
Nyttjandegrad	<i>Anläggningens nyttjande över tiden främst med avseende på mängden rökgaser som passerar genom skorstenen alternativt mängden fett som passerar genom imkanalen.</i>

Rengöring (sotning)

3§ Sotningsfrister

1 Värme-, varmvatten-, varmlufts- och ångpannor	
1.1 Om eldning sker med fasta bränslen ska sotning göras enligt följande frister.	
Beskrivning	Intervall
1.1.1 Konventionella pannor.	4 ggr/år
1.1.2 Pannor med keramisk inklädnad i förbränningskammaren eller motsvarande konstruktion för effektiv förbränning av bränslet (ved, flis, sädeslag) och där pannan är ansluten till ackumulatortank eller motsvarande anordning.	3 ggr/år
1.1.3 Pannor där eldning sker i helautomatisk, standardiserad anläggning speciellt konstruerad för eldning med pellets och där eldningsapparaten är speciellt konstruerad för effektiv förbränning av bränslet.	2 ggr/år
1.1.4 Pannor där eldning sker med träpellets och anläggningen inte är helautomatisk och standardiserad men där eldningsapparaten är speciellt konstruerad för effektiv förbränning av bränslet.	2 ggr/år
1.1.5 Eldning sker i mycket begränsad omfattning, enstaka tillfällen per år.	3 år
1.1.6 Pannor som ingår i en värmecentral som står under kontinuerlig övervakning av personal, med driftingenjörsutbildning eller av annan kvalificerad driftsledare.	3 år
1.2 Om eldning sker med flytande bränsle ska sotning göras enligt följande frister.	
Beskrivning	Intervall
1.2.1 Pannor där eldning sker med tung eldningsolja eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle.	4 ggr/år
1.2.2 Pannor där eldning sker med lätt eldningsolja eller annat, från sotbildningssynpunkt, motsvarande bränsle och pannans märkeffekt överstiger 60 kW.	1 år
1.2.3 Pannor där eldning sker med lätt eldningsolja eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle och pannans märkeffekt uppgår till högst 60 kW.	2 år
1.2.4 Eldning sker i mycket begränsad omfattning, enstaka tillfällen per år.	3 år
1.2.5 Pannor som ingår i en värmecentral som står under kontinuerlig övervakning av personal, med driftingenjörsutbildning eller av annan kvalificerad driftsledare.	3 år
1.3 Om eldning sker med gasformigt bränsle ska sotning göras enligt följande frister.	
Beskrivning	Intervall
1.3.1 Pannor som eldas uteslutande med gas.	Sotas ej
2 Kökspisar, ugnar och andra jämförbara förbränningsanordningar för matlagning	
2.1 Om eldning sker i större omfattning än för enskilt hushålls behov ska sotning göras enligt följande frister.	
Beskrivning	Intervall
2.1.1 Eldstäder där eldning sker med fasta bränslen, tung eldningsolja eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle.	6 ggr/år
2.1.2 Eldstäder där eldning sker med lätt eldningsolja eller annat, från sotbildningssynpunkt, motsvarande bränsle.	1 år
2.2 Om eldning sker för enskilt hushållsbehov ska sotning göras enligt följande frister.	
Beskrivning	Intervall
2.2.1 Eldstäder som är avsedda för matlagning.	1 år
2.2.2 Eldstäder som är avsedda för matlagning och som finns i ett fritidshus men som inte eldas i mindre omfattning.	1 år
2.2.3 Eldstäder som är avsedda för matlagning och som finns i ett fritidshus och som eldas i mindre omfattning.	3 år
2.3 Om eldning sker med gasformigt bränsle oaktat nyttjandeform, ska sotning göras enligt följande frister.	
Beskrivning	Intervall
2.3.1 Kökspisar, ugnar, mm som eldas uteslutande med gas.	Sotas ej

3 Lokaleldstäder		
	Beskrivning	Intervall
3.1.1	Eldstäder som utgör den huvudsakliga källan för uppvärmning av det rum där eldstaden är uppställd eller för matlagning.	1 år
3.1.2	Eldning med pellets i anläggning som är helautomatisk och speciellt konstruerad för eldning med pellets.	1 år
3.1.3	Eldning med pellets i anläggning som är helautomatisk och speciellt konstruerad för eldning med pellets och där eldning sker i mindre omfattning.	3 år
3.1.4	Eldstäder som finns i ett fritidshus men som inte eldas i mindre omfattning eller som är den huvudsakliga källan till uppvärmning av det rum där eldstaden är uppställd.	1 år
3.1.5	Eldstäder som eldas i mindre omfattning och som inte är den huvudsakliga källan till uppvärmning av det rum där eldstaden är uppställd.	3 år
3.1.6	Eldstaden finns i ett fritidshus.	3 år
3.1.7	Eldning uteslutande med gas.	Sotas ej

4 Imkanaler		
	Beskrivning	Intervall
4.1.1	Imkanal som betjänar kolgrill eller liknande fastbränsleeldade anordningar.	6 ggr/år
4.1.2	Restauranger eller andra storkök med omfattande tillagning som genererar stora mängder fettavlagringar eller nedsmutsning.	4 ggr/år
4.1.3	Restauranger eller andra storkök.	3 ggr/år
4.1.4	I mottagningskök (uppvärmningskök) eller liknande verksamhet.	1 år

5 Bebyggelsemiljö		
	Beskrivning	Intervall
5.1.1	Restauranger eller andra storkök med stort rengöringsbehov i särskilt utsatt bebyggelsemiljö	6 ggr/år

4§ Planering av sotningstillfälle för enskilda objekt

Planering av sotningstillfälle ska ske så att förrättning blir återkommande utifrån kalenderåret i så stor utsträckning som det är möjligt.

Ett sotningstillfälle får planeras utifrån andra frister än enligt 3§ om det är befogat och inte försämrar brandsäkerheten nämnvärt. Om intervall mellan föregående sotningstillfälle och planerat sotningstillfälle avviker från frist enligt 3§, skall förrättning ändå anses ha utförts enligt gällande sotningsfrister för att underlätta den framtida planeringen på samma objekt enligt första stycket.

Sotningstillfälle med påföljande frister för en anläggning får vid enstaka tillfälle förskjutas över kalenderåret om det är befogat och inte försämrar brandsäkerheten nämnvärt. Vid sådan permanent förändring ska inte bestämmelse om återgång utifrån kalenderåret återkommande sotningstillfällen enligt andra stycket gälla.

Allmänt råd:

Ett sotningstillfälle bör inte avvika från fristen enligt 3§ med mer än 10% av angivet intervall om fristen är ett år eller mer. För frister under ett år bör sotningstillfällena spridas ut jämnt över året.

5§ Undantag från sotning när en anläggning varit obrukad mellan två sotningstillfällen.

Har en anläggning inte eldats eller nyttjats sedan senaste sotningstillfälle behöver ny sotning inte göras av anläggningen.

Vid bestämmande av nästa sotningstillfälle skall sotning anses gjord enligt gällande sotningsfrister.

Allmänt råd:

Vid undantag från sotning bör fastighetsägare intyga att eldning eller användning ej har skett för att därmed tydliggöra ansvarsförhållandet mellan fastighetsägare och sotningsväsende.

6§ Ändrade sotningsfrister i enskilda fall

Skorstensfejartekniker med delegation äger rätt att besluta om ändrade sotningsfrister på enskild anläggning efter brandskyddskontroll eller baserat på inkommen uppgift. Ett sådant beslut om ändrade frister i enskilt fall ska vara påkallat av brandskyddsmässiga skäl.

Sotningsfrister för olika typer av anläggningar ska provas och fastställas mot bakgrund av hur brandskyddet påverkas av

- sotbildning
- bränsle
- typ av anläggning
- energibehov med hänsyn till klimatförhållanden
- bebyggelsestruktur
- nyttjandegrad och användningssätt

Allmänt råd:

Ett sådant beslut om ändrade sotningsfrister i enskilda fall bör dokumenteras i protokoll från brandskyddskontroll eller i tjänsteanteckning samt separat beslut. Beslutet bör tillgängliggöras för fastighetsägare, räddningstjänst och sotningsväsende.

7§ Sotningsfrister vid nyinstallation eller väsentlig ändring

När en anläggning nyinstallerats eller väsentligen ändrats och därefter tas i bruk skall nyttjandegraden fastställas. Anläggningen skall utifrån nyttjandegraden samt anläggningens syfte, bränsletyp och utformning i övrigt tilldelas aktuell frist enligt 3§.

Om tillräcklig information om nyttjandegrad för anläggningen inte finns så placeras anläggningen i det kortaste möjliga intervallet för anläggningens aktuella syfte, bränsletyp och utformning enligt 3§. När tillräcklig information erhålls skall rätt sotningsfrist meddelas och kommande förrättning bestäms utifrån det senaste sotningstillfället samt eventuella samordningsvinster. Första kommande sotningstillfälle och efterföljande intervall får förskjutas högst 18 månader om det behövs för planeringen och under förutsättning att det inte försämrar brandsäkerheten nämnvärt.

Påträffande av tjära eller annan beläggning

8§ Akut förkortad frist vid tjära eller beläggningar

Om det vid förrättning påträffas tjära eller annan svårborttagen beläggning som inte omedelbart kan tas bort fullständigt ska fristen vid ett tillfälle sättas till 2 veckor eller kortare från det datum då tjära eller beläggning påträffas.

Akut frist enligt första stycket får ej undantas från sotning när ingen eldat mellan två rengöringstillfällen enligt 5§.

Allmänt råd:

Ny avisering bör om möjligt göras omedelbart på plats och fastighetsägare bör kontaktas och informeras om den akuta fristen.

9§ Tillfälligt förkortade frister vid tjära eller beläggningar

Om det vid förrättning påträffas tjära eller annan svårborttagen beläggning ska den berörda anläggningen under en begränsad tid omfattas av tillfälligt förkortade frister.

- Anläggningar som har frister på ett år eller längre ändras omedelbart till frister på ett halvår.
- Anläggningar som har frister under ett år berörs ej.

De tillfälligt förkortade fristerna ska fortsätta gälla intill dess att orsaken till uppkomst av tjära eller beläggning enligt första stycket har försvunnit och att brandsäkerheten har återställts.

Om undantag från sotning när ingen eldat mellan två rengöringstillfällen enligt 5§ kan göras ska i stället bestämmande av nästa sotningstillfälle göras utifrån senast utförd rengöring och uppehållet får vara som mest ett år.

Efter att tillfälligt förkortade frister upphör ska ordinarie frister enligt 3§ nyttjas. Planering av nästa sotningstillfälle ska göras utifrån 4§ tredje eller fjärde stycke.

Allmänt råd:

Anläggningar med sotningsintervall under ett år, som i utgångspunkt ej berörs av tillfälligt förkortade frister, bör vid nästkommande sotningstillfälle genomgå en mer noggrann sotning och bedömning än normalt.

Övergångsbestämmelser

10§ Övergångsfrister

Bestämmandet av det första sotningstillfället efter ikraftträdandet av dessa sotningsfrister skall ske med utgångspunkt från senaste sotningen före ikraftträdandet.

Denna författning träder i kraft den 2023-05-01. Mora kommun tidigare föreskrifter om rengöring (sotning) ska samtidigt upphöra att gälla.

Bilaga 1: Förslag till nya sotningsfrister uppställt bredvid de av MSB beslutade kontrollfristerna för brandskyddskontroll.

1 Värme-, varmvatten-, varmlufts- och ångpannor		
1.1 Om eldning sker med fasta bränslen ska sotning och brandskyddskontroll göras enligt följande frister.		
Beskrivning	Rengöringsintervall	Kontrollintervall
1.1.1 Konventionella pannor.	4 ggr/år	3 år
1.1.2 Pannor med keramisk inklädnad i förbränningskammaren eller motsvarande konstruktion för effektiv förbränning av bränslet (ved, flis, sädeslag) och där pannan är ansluten till ackumulatortank eller motsvarande anordning.	3 ggr/år	3 år
1.1.3 Pannor där eldning sker i helautomatisk, standardiserad anläggning speciellt konstruerad för eldning med pellets och där eldningsapparaten är speciellt konstruerad för effektiv förbränning av bränslet.	2 ggr/år	6 år
1.1.4 Pannor där eldning sker med träpellets och anläggningen inte är helautomatisk och standardiserad men där eldningsapparaten är speciellt konstruerad för effektiv förbränning av bränslet.	2 ggr/år	3 år
1.1.5 Eldning sker i mycket begränsad omfattning, enstaka tillfällen per år.	3 år	6 år
1.1.6 Pannor som ingår i en värmecentral som står under kontinuerlig övervakning av personal, med driftingenjörsutbildning eller av annan kvalificerad driftsledare.	3 år	6 år
1.2 Om eldning sker med flytande bränsle ska sotning och brandskyddskontroll göras enligt följande frister.		
Beskrivning	Rengöringsintervall	Kontrollintervall
1.2.1 Pannor där eldning sker med tung eldningsolja eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle.	4 ggr/år	3 år
1.2.2 Pannor där eldning sker med lätt eldningsolja eller annat, från sotbildningssynpunkt, motsvarande bränsle och pannans märkeffekt överstiger 60 kW.	1 år	6 år
1.2.3 Pannor där eldning sker med lätt eldningsolja eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle och pannans märkeffekt uppgår till högst 60 kW.	2 år	6 år
1.2.4 Eldning sker i mycket begränsad omfattning, enstaka tillfällen per år.	3 år	6 år
1.2.5 Pannor som ingår i en värmecentral som står under kontinuerlig övervakning av personal, med driftingenjörsutbildning eller av annan kvalificerad driftsledare.	3 år	6 år
1.3 Om eldning sker med gasformigt bränsle ska sotning göras enligt följande frister.		
Beskrivning	Rengöringsintervall	Kontrollintervall
1.3.1 Pannor som eldas uteslutande med gas.	sotas ej	6 år

2 Kökspisar, ugnar och andra jämförbara förbränningsanordningar för matlagning		
2.1 Om eldning sker i större omfattning än för enskilt hushålls behov ska sotning och brandskyddskontroll göras enligt följande frister.		
Beskrivning	Rengöringsintervall	Kontrollintervall
2.1.1 Eldstäder där eldning sker med fasta bränslen, tung eldningsolja eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle.	6 ggr/år	3 år
2.1.2 Eldstäder där eldning sker med lätt eldningsolja eller annat, från sotbildningssynpunkt, motsvarande bränsle.	1 år	6 år
2.2 Om eldning sker för enskilt hushållsbehov ska sotning och brandskyddskontroll göras enligt följande frister.		
Beskrivning	Rengöringsintervall	Kontrollintervall
2.2.1 Eldstäder som är avsedda för matlagning.	1 år	6 år
2.2.2 Eldstäder som är avsedda för matlagning och som finns i ett fritidshus men som inte eldas i mindre omfattning.	1 år	6 år
2.2.3 Eldstäder som är avsedda för matlagning och som finns i ett fritidshus och som eldas i mindre omfattning.	3 år	6 år
2.3 Om eldning sker med gasformigt bränsle oaktat nyttjandeform, ska sotning och brandskyddskontroll göras enligt följande frister.		
Beskrivning	Rengöringsintervall	Kontrollintervall
2.3.1 kökspisar, ugnar, mm som eldas uteslutande med gas.	sotas ej	6 år

3 Lokaleldstäder		
Beskrivning	Rengöringsintervall	Kontrollintervall
3.1.1 Eldstäder som utgör den huvudsakliga källan för uppvärmning av det rum där eldstaden är uppställd eller för matlagning.	1 år	3 år
3.1.2 Eldning med pellets i anläggning som är helautomatisk och speciellt konstruerad för eldning med pellets.	1 år	6 år
3.1.3 Eldning med pellets i anläggning som är helautomatisk och speciellt konstruerad för eldning med pellets och där eldning sker i mindre omfattning.	3 år	6 år
3.1.4 Eldstäder som finns i ett fritidshus men som inte eldas i mindre omfattning eller som är den huvudsakliga källan till uppvärmning av det rum där eldstaden är uppställd.	1 år	6 år
3.1.5 Eldstäder som eldas i mindre omfattning och som inte är den huvudsakliga källan till uppvärmning av det rum där eldstaden är uppställd.	3 år	6 år
3.1.6 Eldstaden finns i ett fritidshus.	3 år	6 år
3.1.7 Eldning uteslutande med gas.	sotas ej	6 år

4 Imkanaler		
Beskrivning	Rengöringsintervall	Kontrollintervall
4.1.1 Imkanal som betjänar kolgrill eller liknande fastbränsleeldade anordningar.	6 ggr/år	2 år
4.1.2 restauranger eller andra storkök med omfattande tillagning som genererar stora mängder fettavlagringar eller nedsmutsning.	4 ggr/år	2 år
4.1.3 Restauranger eller andra storkök.	3 ggr/ år	2 år
4.1.4 I mottagningskök (uppvärmningskök) eller liknande verksamhet.	1 år	2 år

5 Bebyggelsemiljö		
Beskrivning	Rengöringsintervall	Kontrollintervall
5.1.1 Restauranger eller andra storkök med stort rengöringsbehov i särskilt utsatt bebyggelsemiljö	6 ggr/år	2 år

Övriga bestämmelser kopplat till frister:

- Sotningstillfälle ska ske återkommande utifrån kalenderåret men får förskjutas tillfälligt eller permanent om det går att motivera.
- Om eldning ej skett sedan senaste sotningen så behöver inte sotning utföras.
- Om det är påkallat av brandskyddsmässiga skäl så kan sotningsfrister för enskilda objekt ändras.
- Vid nyinstallation eller ändring av anläggning nyttjas lägsta möjliga frist.
- Om tjära påträffas som inte omedelbart kan tas bort så infaller akut frist om maximalt två veckor.
- Om tjära påträffas förkortas frister tillfälligt för anläggningar som normalt sett sotas med ett intervall om ett år eller mer.